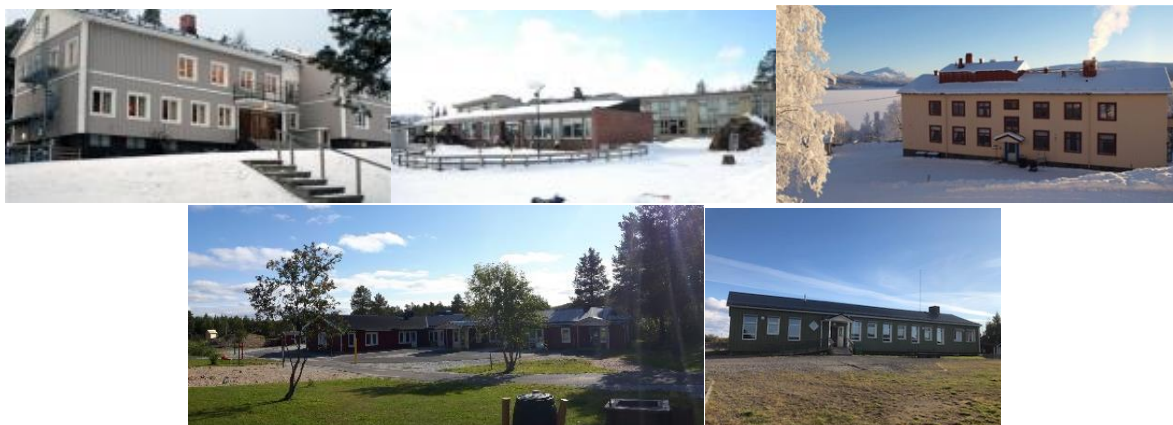

Sameskolstyrelsens förskoleprogram- framtidens samiska förskola

Samiska förskolan ska ge våra barn
en stark samisk grund att bygga
vidare på i framtiden.

Beslutad i nämnden den

Dnr:

Innehållsförteckning:

Innehållsförteckning	2
Inledning	3
Den Samiska förskolans uppdrag	4
Kunskaper	5
Barnets samiska identitet	6
Samiska miljöer och material	7
Samisk språkutveckling	7
Kost och hälsa	7

Inledning

Inom skolväsendet är den samiska förskolan starten för lärandet och ska stärka barnets utveckling i det samiska språket och den samiska kulturen. Samisk kultur som begrepp innefattar både den man är och det man gör. I begreppet samisk kultur ingår alltså både utövande av konstarter och identitetsstärkande faktorer såsom utövande av duodje, samisk idrott, samisk media, samiska språk, samiska näringar, samiskt levnadssätt och samiskt förhållningssätt.

Pedagogerna ska ge stöd i att utveckla den samiska identiteten och medverka till att barn får möjlighet att utveckla både sitt modersmål och det svenska språket, de ska även ges möjlighet att utveckla en flerkulturell tillhörighet.

I förskolan fortsätter barnet utvecklingen mot att bli en egen, alltmer självständig individ med egna intressen och förmågor. Utifrån den grunden behövs ett ökat fokus på hur barn lär, på barns kunskaps- och språkutveckling och på att skapa tillit hos barn för den egna förmågan att lära. Förskolan ska utgå från att varje barn är kompetent, nyfiken, aktivt, kreativt och med lust att lära. Utgångspunkten är det enskilda barnet, dess tankar och värld.

Förskolan är en del av skolgången med egna mål och med ett tydligt fokus på lärande. Miljön ska vara inspirerande med förankring i den samiska kulturen där vi synliggör barnet och dess kreativitet. Miljön bidrar till barns utforskande och anpassas till barns behov. Barnets fantasi får flöda fritt och pedagogen stödjer barnets tankar och idéer. Pedagogen hjälper barnet i dess strävan att bilda sin egen uppfattning och att fatta egna beslut.

Den samiska förskolan strävar efter att verksamheten ska vara av hög kvalitet där lek, lärande, trygghet och respekt för det enskilda barnet står i centrum. Förskoleprogrammet betonar särskilt förskolans viktiga pedagogiska uppdrag vad gäller att stärka språkutveckling, kultur, mat och traditioner i Sápmi och i världen. I detta ingår att utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande.

Förskolan är med och lägger grunden för det livslånga lärandet. Vi vill att våra barn ska växa upp till självständiga, kreativa och ansvarstagande medborgare med en stark samisk grund att utgå ifrån.

Nämnden för Sameskolstyrelsen

Den samiska förskolans uppdrag

Förskolans styrdokument är skollagen, läroplanen för förskolan och för den samiska förskolan också Regeringens regleringsbrev.

Sameskolstyrelsens förskolor ska förmedla det samiska samhällets och urfolket samernas normer, värdegrund, traditioner och kulturarv till barnen. Varje barn som går i våra förskolor ska få lära sig samiska och utveckla sitt språk, oavsett vilket av språken familjen talar. Våra förskolor ska hålla en hög kvalitet.

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och bedrivs med utgångspunkt från medvetna teoretiska ställningstaganden. Undervisningen ska omfatta läroplanens målområden med särskilt fokus på det samiska språket, det samiska kulturarvet och de samiska traditionerna.

Förskolan vilar på demokratins grund och syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Förskolan ska vara rolig och stimulerande, trygg och utmanande, full av möjligheter och en tid av kamratskap. Varje pedagogiskt arbetssätt hyser stor respekt för barn och en övertygelse om att alla barn föds intelligenta och med en stark inneboende drivkraft att utforska världen.

Trygghet och omsorg om barnen liksom tolerans, förståelse för olikhet och respekt för andra är grundläggande för förskolans verksamhet. Förskolan ska aktivt bidra till att alla barn får samma möjligheter och utmaningar.

Kunskaper

Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande med utgångspunkt i den samiska kulturen och det samiska språket. Varje pedagog har ett ansvar att i samtalet med andra, vuxna eller barn, tala samiska så att barnet omges av det samiska språket hela dagen. Forskning visar att om barnet är tryggt i sitt modersmål kan det lära sig flera andra språk utan något hinder.

Det lärande som sker i den spontana och lustfyllda leken, där barnen med hela sin personlighet utforskar sin omvärld, tas tillvara i alla delar av förskolans verksamhet. Verksamheten ska utgå ifrån en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Det lärande som sker i den spontana och lustfyllda leken, där barnen med hela sin personlighet utforskar sin omvärld, tas tillvara i alla delar av förskolans verksamhet. Lyssnande, dokumentation och reflektion är en del av pedagogernas arbetssätt för att fånga upp barnens utveckling. Genom att reflektera över dokumentationen blir barnens läroprocesser tydliga - men också pedagogernas läroprocesser är av stor vikt vid utvärdering av verksamheten.

Förskolan ska utgå ifrån att varje barn är kompetent, nyfiskt, aktivt, kreativt och med lust att lära. Genom att barnen får använda alla sina sinnen, utifrån ett forskande förhållningssätt och själva ställa de frågor och konstruera de problem som de vill undersöka, utvecklas barnen och deras självkänsla stärks. Detta kan ske tillsammans med andra barn i en omgivning med material och rum som stimulerar barnens kreativitet med pedagoger som lyssnar och utmanar barnen och med föräldrar som får vara delaktiga. Barn måste få oändligt många sätt att uttrycka sig på. Alla barn har rätt till att mötas av denna höga förväntan.

Barnets samiska identitet

I arbetet med barnen har pedagogerna ett viktigt uppdrag, att värna den samiska identiteten, kulturen och det samiska språket. Pedagogerna ska i möjligaste mån tala samiska så att barnet omges av det samiska språket hela dagen. Vidare ska varje pedagog värna människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta. Detta är värden som ska hållas levande i det vardagliga arbetet.

Förskolan ska ta hänsyn till att barn lever i olika livsmiljöer och att barn med egna erfarenheter försöker förstå och skapa sammanhang och mening. Pedagogernas uppdrag är att ge barnen stöd i att utveckla sin tillit och sitt självförtroende.

Barn som behöver mer hjälp och stöd ska få det. Barn är kompetenta och har förmågor, som med hjälp och stöd av pedagoger kan utvecklas så långt det är möjligt. Barn som behöver mer hjälp och stöd i sin utveckling än andra, ska garanteras det och insatserna ska sättas in så tidigt som möjligt. Alla barn ska få uppleva att de gör framsteg, övervinner svårigheter och känna att de är en tillgång i gruppen. Varje barn är unikt med egna förmågor. Samarbetet mellan förskolan och föräldrarna är viktigt för att vistelsen i förskolan blir positiv för alla barn. Pedagogerna ansvarar för verksamheten på skolorna tillsammans med förskolechefen.

I förskolan finns barn i olika åldrar och grupperna anpassas utifrån olika förutsättningar, verksamhetens syfte och aktivitet. Barngruppens storlek och sammansättning är ett pedagogiskt redskap som därför varierar under dagen och mellan olika aktiviteter och olika samiska språk- och språkkunskaper.

Det är förskolechefens ansvar att arbetet organiseras på ett sätt som ger förutsättningar för såväl ett pedagogiskt innehåll som enskilda barns behov. I våra samiska förskolor har vi en hög personaltäthet, som vi prioriterar, för att varje barn ska få möjlighet till att bli synliggjort och utgår från barnets behov.

Samiska miljöer och material

Förskolan ska erbjuda en trygg miljö som samtidigt lockar till lek och roliga aktiviteter. Den fysiska miljön ska ta avstamp i den samiska kulturen ska vara inspirerande vilket innebär att rummets utformning, ute som inne, har en stor betydelse för kvaliteten i verksamheten. Material som finns i förskolan, ska inspirera, ge möjlighet till att barnen inspireras att utforska sin samiska identitet såväl som omvärlden. Vi ska ta vara på den tradition av återbruk och bevarande av bruksföremål som finns. I våra förskolor ska naturen användas för utevistelse och lärande.

Samisk språkutveckling

Våra förskolor ska lägga grunden till att barnen bevarar och utvecklar eller lär sig sitt samiska språk. Språket har en viktig roll i alla lärprocesser och är nära förbundet med identitetsutvecklingen. Arbetet med barns språkutveckling ska utgå från barnens individuella förutsättningar och behov. Förskolan ska ha en miljö där barnen får språkutrymme.

På förskolan får barnet kontinuerligt höra samiska genom högläsning och samtal för att ge barnen ett utökat ordförråd med nya begrepp som utvecklar språket. Att möta flera språk bidrar till ökad språklig medvetenhet vilket gagnar alla barns språkutveckling.

Litteraturen ska ha en given plats i förskolan som källa till språkstimulans, samtal och reflektion där högläsning är ett viktigt inslag för att utveckla barnens språk. Genom att sätta ord på egna upplevelser och genom att använda det samiska språket som redskap för tänkande, för kommunikation och kunskapsutveckling utvecklar barnen sitt språk.

Kost och hälsa

Barnen serveras en varierad och näringsriktig mat med råvaror av god kvalitet i förskolan. Råvarorna är för det mesta lokala och tillagas traditionellt i den mån det är möjligt. Måltiderna fyller en viktig pedagogisk funktion där pedagogerna tillsammans med alla vuxna som deltar i lunchen har ansvar att dela med sig av kunskap om råvaror, sedvanor och annat som hör maten till, på samiska i möjligaste mån.

Samer har historiskt sett haft god fysik, det grundar sig i de arbete man utför i renskötsel, fiske, duodje, jakt och vardagsliv. Det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa grundläggs i förskoleåldern och är positivt för lärandet. Genom lek, rörelse och utevistelse läggs en god grund för barns fysiska utveckling.